

ΣΧΟΛΙΚΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ 1953-2020

**ΓΙΑΝΝΗ Δ. ΛΥΡΑ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ
ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ
ΒΑΡΔΟΥΝΙΩΤΗ 20^A Αθήνα 11255, ilur87@otenet.gr , τηλ.6984294718**

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εισήγησή μου αυτή είναι ένας απολογισμός, 1953-2020, συμμετέχοντας ενεργά σε προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, παραδίδοντας τη σκυτάλη σε μαθητές μου δεύτερης γενιάς.

Στο δημοτικό σχολείο Βαλύρας βιώσαμε τα μαθητικά συσσίτια και σχολικούς κήπους που διδάσκονταν τα μαθήματα της φυσιогνωσίας. Στο γυμνάσιο-λύκειο Μελιγαλά ζήσαμε ως αγνιόπαιδες ανά τας αγνιάς και ανά τας ρύμας των χωριών, μελετώντας, γνωρίζοντας, μαθαίνοντας τη μαγεία της φύσης, τη χλωρίδα πανίδα της περιοχής, εξασφαλίζαμε τα προς το ζείν και το χαρτζιλίκι μας, βοτανίζοντας, ψαρεύοντας, κυνηγώντας. Είχαμε τον «πλούτο της φτώχειας», με μπαλωμένα ρούχα-παπούτσια αποφόρια άλλων, πολλές στερήσεις και απαγορευτικά.

Το 1976 διορίστηκα στη μέση εκπαίδευση. Από τότε μέχρι σήμερα συνεχίζω ενεργά την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, υλοποιώντας στην εκπαιδευτική μου θητεία 35 προγράμματα τα έτη 1992-2011, (6 Τέταρτο Λύκειο -29 Τρίτο Γυμνάσιο Πατρών) 20 εκδρομές, επίσκεψη σε 4 ΚΠΕ, δημιουργία 23 εντύπων, συμμετοχές σε συνέδρια και σεμινάρια εσωτερικού-εξωτερικού με μαθητές και εκπαιδευτικούς, και φιλοξενία-ξενάγηση-περιήγηση συναδέλφων του εξωτερικού.

Θεματική ενότητα : Σχολικά Περιβαλλοντικά Προγράμματα.

Λέξεις κλειδιά: Σχολεία, ΚΠΕ, Μαθητικά Συνέδρια, Εργογραφία.

1. ΕΠΑΦΗ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗ ΦΥΣΗ ΣΤΑ ΜΑΘΗΤΙΚΑ, ΕΦΗΒΙΚΑ, ΚΑΙ ΦΟΙΤΗΤΙΚΑ ΜΟΥ ΧΡΟΝΙΑ.

Η πρώτη μου επαφή με το περιβάλλον ξεκίνησε από τα παιδικά μου χρόνια στον τόπο καταγωγής μου. Στο χωριό μου Βαλύρα Μεσσηνίας οι ράχες, ο κάμπος, οι γανιές, η δέση, το αυλάκι, οι νερόμυλοι, και τα 2 ποτάμια, ήταν πηγή ζωής, διατροφής, πλούτου,. Το ποτάμι κινούσε τους 9 νερόμυλους (Στενύκλαρο 2, Νεοχώρι 2, Ανθούσα 2, Βαλύρα 3) που άλεθαν τα σιτηρά και με το αυλάκι, ποτίζαμε τους μπαξέδες και τα ρύζια του κάμπου. Κάθε λίμνη είχε την καλαμωτή της με την οποία πιάναμε ψάρια, χέλια, καβούρια, τα οποία τρώγαμε και πωλούσαμε.

Μεγαλώνοντας μιμούμενος το μελισσάκι, μυρμηγκάκι, τζιτζικάκι, και σκουληκάκι, ζώντας το μεγαλείο της φύσης και του Θεού με τις 5 αισθήσεις. Η επαφή, γνωριμία, γνώση και μάθηση, στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, έγινε αρχικά στην οικογένεια, στο σπίτι, στον κήπο, στο μπαξέ, στο κτήμα, στην αλάνα, στο σχολείο, στα ποτάμια, στο αυλάκι, στις ράχες του χωριού μου, στο αλώνι κάτω από τον έναστρο ουρανό, στο ποτάμι, στο αυλάκι, στο σταθμό, στα καφενεία, στις ταβέρνες, στους σχολικούς κήπους, στα ρύζια, στην αυλή με τα οικόσιτα ζώα μας, στο μπαξέ με τα δένδρα, μπουστάνια και καλλιεργούμενα φυτά, στο κυνήγι, ψάρεμα, στο

βόσκημα τα γαλιά και πρόβατα με μαεστρία, στον Κάμπο, Ράχες, και Πέρα Μεριά της Βαλώρας.

Στους σχολικούς μας κήπους βίωναμε έντονα συναισθήματα και αποκτούσαμε πολλές δεξιότητες. Γινόταν και η διδασκαλία των φυσιογνωστικών μαθημάτων και αποκτούσαμε προκαταρκτικές γνώσεις για τα φυτά, τη χρήση τους, την καλλιέργεια της γης, και νιώθαμε μεγάλη χαρά από την καλλιέργεια και συγκομιδή των φυτών.

Το σχολείο λειτουργούσε πρωί-απόγευμα. Το πρωί μαθαίναμε θεωρία και το απόγευμα πράξη στους σχολικούς κήπους. Πότισμα, σκάλισμα, βοτάνισμα, πώληση. Η τέχνη ήταν να τα κόβεις και βουρλιάζεις αρμαθιές σε βούρλο, σχοινί, ή σύρμα, αγκινάρες, μπάμιες, μελιτζάνες, και καλαμπόκια, τα οποία πωλούσαμε σε ταβέρνες, καφεενεία, ιδιώτες, και σταθμό που σταματούσαν τα τραίνα.

Αναλαμβάνοντας ευθύνες, δραστηριότητες και αποστολές, από πολύ μικρή ηλικία οι 5 αισθήσεις μας, δέχτηκαν πολλά και διαφορετικά ερεθίσματα πολύ νωρίς. Η αρχική περιέργεια και πληροφορία γίνεται γνώση, μετά μάθηση, που οδηγεί αργότερα στη σοφία, για να σεβόμαστε και αγαπάμε τη ΦΥΣΗ. Ζούσαμε χωρίς χρήματα, έχοντας τα οικόσιτα ζώα, τον κήπο μας, το μπαξέ μας, και τρώγαμε φυσικές ακατέργαστες υγιεινές τροφές, όλες τις εποχές, χωρίς βελτιωτικά και συντηρητικά, χωρίς να χρησιμοποιούμε φυτοφάρμακα και εντομοκτόνα-παρασιτοκτόνα, και φυλάγαμε τους παραδοσιακούς σπόρους, μέσα σε κουτιά και σούμπες. Δεν ξεχνώ τα γιουρούσια που κάναμε στα Ποτιστικά, γεμάτα από δένδρα με φρούτα όλων των εποχών, που δεν τα αφήναμε ποτέ να ωριμάσουν. Αργότερα στο γυμνάσιο - λύκειο Μελιγαλά, μένοντας στο ενοίκιο, 3 παιδιά στο κάθε δωμάτιο, ζούσαμε από το μεγαλύτερο σούπερ μάρκετ, τη ΦΥΣΗ, ψαρεύοντας, βοτανίζοντας, και κυνηγώντας. Πριν κτυπήσει το κουδούνι για να μπούμε στο σχολείο για μάθημα, στήναμε πλακοπαγίδες, δόκανα και αγκίστρια, εξασφαλίζοντας το φαγητό της ημέρας, από τα πουλιά που πιάναμε και το χαρτζιλίκι μας. Πηγαίναμε στους κάμπους και μαζεύαμε μανούσια, αγριόχορτα και στα ποτάμια ψαρεύαμε και κυνηγούσαμε. Κυριακή υποχρεωτικά εκκλησιασμός μετά κατηχητικό, στη συνέχεια αγροτικές δουλειές, οικόσιτα ζώα και μετά ομαδικά κινητικά παιχνίδια στις αλάνες. Απαγόρευση δημοσίων θεαμάτων-κυκλοφορίας μετά τις 7, κουρεμένοι με την ψιλή, το πηλήκιο τα αγόρια και την ποδιά τα κορίτσια, δεν αποχωριζόμασταν ποτέ.

Μετά το λύκειο εργάζομαι στην Αθήνα, ως βοηθός μαρμαρά - τοποθετήσεις κεραιών τηλεόρασης, στρατός, παίρνω πτυχίο λογιστικής, εισάγομαι με εξετάσεις στη ΔΕΗ παραιτούμαι, τελειώνω το πανεπιστήμιο Πατρών (τμήμα Βιολογίας), καλύπτοντας μόνος μου τα έξοδα σπουδών, (κάνοντας ιδιαίτερα, διδάσκοντας στα φροντιστήρια της Πάτρας, εργαζόμενος στην Ελβετία μαθαίνοντας παράλληλα γερμανικά). Συμμετείχα στις φοιτητικές εκλογές 14-11-1972, και κοινοτικές εκλογές του χωριού μου το 1975. Οι φοιτητές-τριες το 1970 στο βιολογικό τμήμα του Πανεπιστημίου Πατρών σπουδάσαμε την επιστήμη της ζωής, τη βιολογία. Τα μαθήματα τα είχα σπουδάσει από πριν, στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον του χωριού μου. Πριν διοριστώ δημιουργώ φροντιστήριο στο Μελιγαλά, είμαι διευθυντής στις σχολές "ΝΙΚΑ" στην Καλαμάτα, και συγγραφέας βιβλίων της ειδικότητάς μου.

2. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΩΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Η Εκπαιδευτική Τηλεόραση - Πολιτιστικά Σάββατα, καινοτόμα εκπαιδευτικά προγράμματα, ήταν στο ωρολόγιο πρόγραμμα το 1977. Οι 73 επιμορφωμένοι συμμετείχαμε σε σεμινάριο, στο ξενοδοχείο ΧΙΛΤΟΝ, για την Εκπαιδευτική Τηλεόραση (30/9-1/10/1977). Το 1976 διορίστηκα στη μέση εκπαίδευση,

τριχοτομούμενος στα σχολεία Μελιγαλά, Μερόπη, και Ανδρούσα, χρησιμοποιώντας μεταφορικό μέσο το ποδήλατο, το οποίο έχω ενθύμιο, θυμίζοντάς μου πρόσωπα, γεγονότα, και καταστάσεις, το σχολικό πηλήκιο και τσάντα. Το 1979 παίρνω μετάθεση στην Πάτρα στο Τρίτο Γυμνάσιο Πατρών, περιγράφοντας συνοπτικά τα 18 από τα 35 περιβαλλοντικά προγράμματα.

2.1. ΝΕΡΟ

1992: Τέταρτο Λύκειο Πάτρας.

Έγινε έκθεση-παρουσίαση ερωτηματολογίου, το οποίο επεξεργάστηκαν οι συμμετέχοντες μαθητές. **Το νερό** ένα από τα τέσσερα στοιχεία της κοσμογονίας, το μελετήσαμε πολυεπιστημονικά-διεπιστημονικά.

1996: ΚΠΕ Κλειτορίας. Πρακτικά της συνάντησης εργασίας 8-13 Μαρτίου 1996 με θέμα το Νερό, 336 σελίδες, από 18 συναδέλφους διαφόρων ειδικοτήτων. **(Το Κ.Π.Ε Κλειτορίας** ιδρύθηκε το 1993 και είναι το **πρώτο** που λειτούργησε στην Ελλάδα).

Τρίτο Γυμνάσιο Πατρών.

2004."Διεπιστημονική προσέγγιση του νερού και είχε αξιολογηθεί και χρηματοδοτηθεί από το πανεπιστήμιο Αιγαίου.

2004-5. Η ύδρευση της Πάτρας από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Παρουσιάστηκε σε ημερίδα στο Επιμελητήριο Αχαΐας, στην παγκόσμια ημέρα του νερού, και είναι δημοσιευμένο στα Τεχνικά Χρονικά του ΤΕΕ Μάιος-Ιούνιος 2005 σε 47 σελίδες και στο διαδίκτυο [3o Patra-Water.indd – ΤΕΕ](#). Η ΔΕΥΑΠ Πάτρας χρηματοδότησε την έκδοση νέου βιβλίου.

Νερό, πηγή, αρχή, μήτρα, όλων των δυνατοτήτων της ύπαρξης. Νερό, ένα από τα τέσσερα στοιχεία της φύσης, ήταν από τη γέννηση του κόσμου σύμβολο κοσμογονικό με θεϊκές διαστάσεις αλλά και ανθρώπινες προσεγγίσεις. Το νερό ρέει, θεραπεύει, ξαναανιώνει, εξαγνίζει, εξασφαλίζει την αιώνια ζωή. Το νερό άναρχα συνεχίζει την πορεία προς το άπειρο του φωτός και ζωής, διασχίζει την υδρόγειο σφαίρα του νου, της καρδιάς και του κορμιού μας και ζητά από μας ψιθυριστά να φτάσουμε βήμα το βήμα ως το τέρμα, ως την πηγή της νεότητας, το αθάνατο νερό. Οι νύμφες των πηγών, των ποταμών, οι θρύλοι για τις λίμνες και οι θεοί των υδάτων απαντώνται σε όλες τις θρησκείες από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα.

Το νερό συνδέεται με τη Γέννηση, τη Ζωή και το Θάνατο. Η βάπτισμα, ο αγιασμός, το λούσιμο του γαμπρού, το πλύσιμο του νεκρού σχετίζονται με το νερό, το οποίο και τραγουδήθηκε στα δημοτικά μας τραγούδια και πολλοί ποιητές συνέθεσαν δημιουργίες τους με βάση την ελληνική φύση. Ο νομπελίστας Γιώργος Σεφέρης έγραψε: Στο περιγιάλι το κρυφό Κι' άσπρο σαν περιστέρι Διψάσαμε το μεσημέρι Μα το νερό γλυφό.

Η μεταξύ τους αρμονική αλληλεπίδραση-αλληλεξάρτηση-ισορροπία, ατμόσφαιρας, υδρόσφαιρας, λιθόσφαιρας διατηρεί τη συνέχιση της βιοποικιλότητας και ζωής των οργανισμών στη βιόσφαιρα του πλανήτη γη.

Είναι απαραίτητο στην παραγωγική διαδικασία (πρωτογενή, δευτερογενή, τριτογενή) στη διαχείριση του νερού να εφαρμόζουμε την αειφορία, που σημαίνει να καλύπτουμε τις δικές μας ανάγκες, αλλά να καλύπτονται και οι ανάγκες όλων των επόμενων γενιών.

2.2. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

1994: Το πράσινο της Πάτρας. 1996: Οι πυρκαγιές στην Πάτρα.

1998: SOS, ένα οικολογικό παιχνίδι με τον Πολύκαρπο - Παραγωγή, αποκομιδή, διαχείριση απορριμμάτων.

2000: Άνθρωπος Περιβάλλον και Αειφορία. 2003: Παραγωγή, Διαχείριση Εξοικονόμηση ενέργειας.

2005: Το δάσος και τα μνημεία της φύσης στην Αχαΐα.

Τα 7 προγράμματα είχαν τεράστια αποδοχή από τους συμμετέχοντες μαθητές, εκπαιδευτικούς, γονείς, και τοπική κοινωνία.

Με τις λειτουργίες φωτοσύνθεση-αναπνοή γίνεται η ανακύκλωση ύλης και ενέργειας και βρίσκονται μεταξύ τους σε αλληλεπίδραση-αλληλεξάρτηση, διατηρώντας τη ζωή των οργανισμών, στον πλανήτη γη. Δεν θα ξεχάσω ποτέ το ενθουσιασμό και την έκπληξη των συμμετεχόντων στα διάφορα προγράμματα, όταν αντίκρυσαν τα 3 πλατάνια στην Πλατανιώτισσα του Αιγίου που σχηματίζουν περίμετρο 23 μέτρα, και να παίζουν με αυτά. Σκαρφάλωναν, έπαιζαν, χάνονταν εσωτερικά στην κουφάλα, η οποία αξιοποιείται ως ναός. Το ίδιο συνέβη και με τον πλάτανο του Αγίου Φλώρου, (ένα από τα 4 μνημεία διατηρητέα μνημεία της φύσης στη Μεσσηνία, τα άλλα 3 είναι η Ελιά Καλαμών, ο Σφένδαμος του Σιδηροκάστρου και το Δάσος της Σαπιέντζας), την ελιά στην Εξωχώρα Ζακύνθου, την ελιά στο Αγριλόβουνο Μεσσηνίας και τις αιωνόβιες ελιές του χωριού μου.

Το Οικολογικό Παιχνίδι με τον Πολύκαρπο το παρουσιάσαμε στο γεμάτο θέατρο ΑΠΟΛΛΩΝ ΠΑΤΡΩΝ, μαζί με τα 6 τραγούδια τους. Τυπώθηκε σε έγχρωμο έντυπο, από το δήμο Πατρέων και μοιράστηκε δωρεάν.

2.3. ΠΑΤΡΑ

1993: Πάτρα μαθαίνω την πόλη μου, αγαπώ την πόλη μου.

1996 : Πάτρα ονομάτων επίσκεψις- Τα αγάλματα της Πάτρας

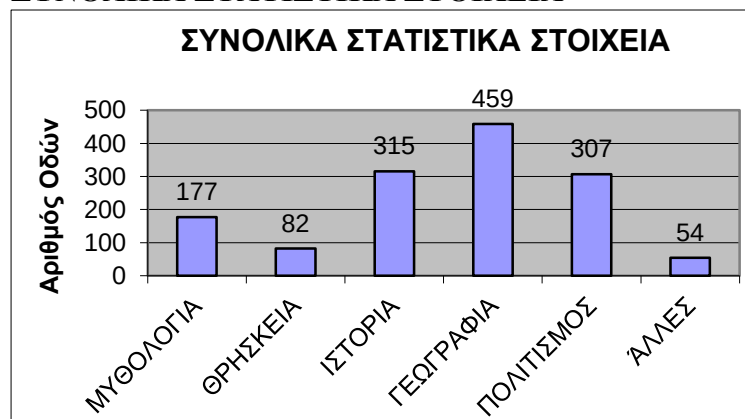
2006 : Σχέδιο εξέλιξης της πόλης των Πατρών-Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης.

2007: Πάτρα ένα οδοιπορικό στο χρόνο και το χώρο.

2008: Μαθαίνουμε την Πάτρα μέσα από 50 ερωτήσεις. 2009: Οδηγοί Πατρών.

Από τα **1404** ονόματα της πόλης των Πατρών, στο βιβλίο με τίτλο: **«Πάτρα Ονομάτων Επίσκεψις»** τα **254** σχετίζονται άμεσα με την πόλη. Αν κάθε πρόσωπο και κάθε ανθρώπινο έργο είναι ιερά, η διαρκής μνημόνευσή τους με οιονδήποτε τρόπο αποτελεί τιμή και χρέος. Στις οδούς και στις πλατείες δίνονται ονόματα προσώπων ή τόπων ή καταστάσεων, που σημάδεψαν τη χώρα γενικά και την πόλη ή την περιοχή της ειδικά. Η προσεκτική εξέταση των ονομάτων αυτών προκαλεί ευχάριστη πρόκληση και φέρνει στο προσκήνιο, με τρόπο γοητευτικό, ανάγλυφη όλη την πορεία της Πάτρας, μέσα στο χρόνο. Οι πινακίδες με τα ονόματα των οδών και των πλατειών δεν είναι μόνο στοιχεία πρακτικής λειτουργίας της πόλης, αλλά γίνονται και σημεία αναφοράς στην ιστορική συνεχεία της.

ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Από το βιβλίο «Πάτρα Ονομάτων Επίσκεψις» των Λύρα Γιάννη, Γκότση Δήμητρα, Καρατζά Διονύση και Χαραλάμπους Χάρη Ημερήσιος – Εθνικός Κήρυκας Πατρών 1995, Πάτρα ΓΕΝΙΚΑ Συνοικίες: 34 Σύνολο δρόμων: 1.404

Κεντρικές Αρτηρίες και πλατείες: 130

Πάροδοι: 1.274

Το σχολείο δεν θα πρέπει να περιορίζεται στην τυπική μετάδοση γνώσεων, που θα έχουν μόνον χρηματική αξία αλλά οφείλει να εμπνέει μέσα από τις γνώσεις την αγάπη και τον σεβασμό στις **Αξίες, τον Άνθρωπο, τη Ζωή, το Περιβάλλον.**

Στο πρόγραμμα Μαθαίνουμε την Πάτρα μέσα από την καθημερινότητά μας, το 2007. οι μαθητές μαζί με την ομάδα τους δημιούργησαν και παρουσίασαν θεατρικό δρώμενο στο γυμναστήριο του σχολείου .

Οι συμμετέχοντες μαθητές στα προγράμματα με τη βιωματική μάθηση, εκδηλώνουν το ταλέντο τους, αποκτούν δεξιότητες στο στίχο, μουσική, τραγούδι, ζωγραφική, ακροστιχίδα, δρώμενο, διήγημα, μυθοπλασία, κατασκευές, βιντεοσκόπηση, φωτογράφιση, νέες τεχνολογίες, συνεντεύξεις, σύνταξη εφημερίδας και σε πολλά άλλα, με μοναδικό ερέθισμα τη ΦΥΣΗ.

Οι μελέτες πεδίου, βάσει προσωπικών μου εμπειριών λειτουργούν αφυπνιστικά στις αισθήσεις των μαθητών. Περιεργάζονται τη φύση, καλλιεργούν την αγάπη και το σεβασμό στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, μαθαίνουν τον εαυτό τους, γίνονται πιο υπεύθυνοι, συνειδητοποιούν τη σημασία της φύσης, για τη δική τους επιβίωση έτσι ώστε μεγαλώνοντας όλα αυτά τα στοιχεία να αποτελέσουν τη συνισταμένη δύναμη που θα τους οδηγήσει από συνειδητοποιημένους μαθητές σε συνειδητοποιημένους ενεργούς χρήσιμους και υπεύθυνους πολίτες.

Εκτός από τα 35 προγράμματα (περιγράψαμε συνοπτικά τα 18), στα 34 χρόνια της θητείας μου, είχα συμμετοχή στις ομάδες εργασίας του ΚΠΕ Κλειτορίας με τις θεματικές ενότητες ΝΕΡΟ και ΕΝΕΡΓΕΙΑ, εκδρομές σε Ισπανία, Ιρλανδία συμμετοχή σε 7 περιβαλλοντικά συνέδρια μαθητικά συνέδρια 2004-2010, στα 20 χρόνια περιβαλλοντικής 1991-2010, σεμινάρια, εκδηλώσεις, τετράδια σχολικών δραστηριοτήτων 2007-9. Δημιουργία CD με 6 τραγούδια, και μουσειακό εκθεσιακό χώρο στο Τρίτο Γυμνάσιο Πατρών, δημοσιεύοντας στα τοπικά ΜΜΕ, ραδιόφωνο, τηλεόραση, τις εκδηλώσεις μας. Έχω βραβευτεί από την Εταιρεία Αχαϊκών Μελετών και Ερευνών για το συλλογικό έργο με τίτλο: ΠΑΤΡΑ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ και από τον Τομέα Αποκέντρωσης και Περιβάλλοντος του δήμου Πατρέων, για την Περιβαλλοντική Προσφορά μου. Τέλος τα δυσάρεστα που βίωσα ήταν η αποκοπή ενός πεύκου που συμβίωνε αρμονικά με πασχαλιά στην πλατεία των Υψηλών Αλωνίων, και τη δολοφονία 8-1-1991 του συναδέλφου μαθηματικού Νίκου Τεμπονέρα.

.Τελειώνοντας την εκπαιδευτική μου σταδιοδρομία, με δική μου επιμέλεια τυπώθηκε το **2010** σε έντυπο **η Ιστορία του Τρίτου Γυμνασίου Πατρών**, το οποίο διανεμήθηκε δωρεάν σε καθηγητές, γονείς, μαθητές, και σχολικές βιβλιοθήκες.

2.4. ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Στην Πάτρα έζησα 43 χρόνια (φοιτητής, φροντιστής, καθηγητής, συνταξιούχος). Βίωσα και φωτογράφισα βιομηχανίες (που δεν υπάρχουν πιά), το Πηγάδι της Δήμητρας, την Κατακόμβη στη Βύρωνος, τον παλιό - νέο φάρο, τη μεγάλη - μικρή περιμετρική, τον κιβωτισμό του Διακονιάρη, το νέο λιμάνι, τη γέφυρα Ρίου – Αντιρρίου, το μυκηναϊκό υδραγωγείο. Ο πολεοδομικός ιστός της πόλης των Πατρών αλλάζει , στην οποία δεσπόζει το κάστρο και ωδείο της. Έχω σχεδιάσει το χάρτη του χωριού μου το 1997, και ο γκραβουρίστας Γιώργος Τσονακίδης από την Πάτρα σχεδίασε τα μοναστήρια του Βουλκάνου (Καθολικό και Νέο), και το χωριό μου Βαλύρα. Το 1983 ήμουν εκλεγμένος γραμματέας της ΣΕΛΜΕ Πατρών, και από τα ιδρυτικά μέλη των συλλόγων Θάμυρης - Αγία Τριάδα του χωριού μου, και της Πανελλήνιας Ένωσης Βιολόγων. Δημιούργησα έκθεση ασπρόμαυρης φωτογραφίας

"Η Βαλύρα στο χρόνο, στο χώρο και στη ζωή" τα έτη 1995-96 και λαχειοφόρο το 1997 τα έσοδα της οποίας διατέθηκαν στον Αστέρα Βαλύρας,.

Σε δερματόδετο τόμο υπάρχει το μοναδικό αρχείο της εφημερίδας ΒΑΛΥΡΑ 1982-1999.

3. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΩΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΣ

Στη ζωή μου στάθηκα τυχερός γιατί αξιοποίησα όλα αυτά που μου δόθηκαν απλόχερα από το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον. Ορφανός από πατέρα με μάννα χήρα 30 χρόνων, με 5 παιδιά, ξεπέρασα στερήσεις, εμπόδια, προβλήματα, δυσκολίες, και πήγα τον εαυτό μου παραπέρα. Συνταξιούχος συνεχίζω όσο μπορώ και αντέχω, σε περιβαλλοντικά προγράμματα γιατί δίνω και παίρνω χαρά, και στο κορμί κυκλοφορούν οι ενδορφίνες που είναι οι ορμόνες της αρμονίας, ισορροπίας ευτυχίας και ηδονής και μακριά από τις κετοχολαμίνες που μας αποσυντονίζουν σωματικά, ψυχολογικά και κοινωνικά. Ασχολούμαι με την μελέτη, έρευνα, καταγραφή της Πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής μου, είμαι ενεργός πολίτης σε εκδηλώσεις, δραστηριότητες, και έχω στην κατοχή μου πλούσιο και σπάνιο αρχειακό υλικό. Αναφέρω παρακάτω μερικές εκδηλώσεις και δραστηριότητες που έγιναν, και σχετίζονται με την Π.Ε.

Το 2010 η ΠΕΕΚΠΕ οργάνωσε συνέδριο για τους σχολικούς κήπους, στην Καλαμάτα, και το 2014 το πρώτο ανοιξιάτικο σχολείο, στον Ταΰγετο.

2009. Γιορτή Κολοκυθιού στην Πελεκανάδα

2011. Ανταλλαγή παραδοσιακών σπόρων στην Αλαγονία

2013. Πρώτη γιορτή Ρυζιού στην Σπερχογεία

2019. Καλοκαιρινό σχολείο Ταΰγétου με την Ε.Ε.Φ.

Συνεργάζομαι με το ΚΠΕ Καλαμάτας και το δημοτικό σχολείο Βαλύρας. Το 2013 συμμετείχε στο ΚΠΕ Καλαμάτας, σε 3ήμερο Σεμινάριο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, με θέμα:

«Ενεργοί πολίτες και αειφόρος διαχείριση στον ίσκιο της γιαγιάς ελιάς», τον Κων/νο Κωνσταντακόπουλο της ΑΔΕΠ σε 4 περιβαλλοντικά προγράμματα, την TIMS για τους νερόμυλους, τα Άνθη της Πέτρας για τα έργα των λαγκαδινών μαστόρων, και με το Αρχείο Γεφυριών Πελοποννήσου για τα πέτρινα γεφύρια.

Σε συνεργασία με το Γιάννη Ρήγα έχουμε ψηφιοποιήσει, το Μητρώο Αρρένων Βαλύρας 1828-1998, το Ελληνικό σχολείο 1922-28, Ημιγυμνάσιο 1929-37, Νυκτερινό 1961-66, μαθητές από Βαλύρα που φοίτησαν στα σχολεία Μελιγαλά - Μερόπη 1889-1950, και Εκλογικούς καταλόγους Βαλύρας 1847, 65, 73. Έχω και εκδώσει το βιβλίο το 1999, με τίτλο: «Το άλας της γης, βιομηχανίας, και ζωής».

Συνεχίζω τη μελέτη, έρευνα, καταγραφή στο αρχείο κοινότητας Βαλύρας (13 τόμοι 1914-1961, 3 πρωτόκολλα 1925-1933) για το κοινωνικό, οικονομικό, πολιτικό γίνεσθαι, με σκοπό να μάθουμε την τοπική ιστορία, αγάπη για τον τόπο, θαυμασμό για τους προγόνους, και να διακινήσει συναισθήματα.

Το 2018 το έκτο μου βιβλίο, για το χωριό και την περιοχή μου έχει τίτλο: «ΒΑΛΥΡΑ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ», είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα (<http://lyrasi.blogspot.com>) όπως και τα προηγούμενα. Είναι ταυτοποιημένα ονόματα μαθητικών φωτογραφιών του χωριού μου 1907-1985, και έχω βραβευτεί από την Ακαδημία Αθηνών για τη Λαογραφία με τίτλο: «ΟΙ ΑΓΥΙΟΠΑΙΔΕΣ», και το Υπουργείο Πολιτισμού, για την υπόδειξη «ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ» στην Άνω Μεσσηνία.

Αξιοποιώ τις νέες τεχνολογίες στην παιδαγωγική, διδακτική ,και μαθησιακή διαδικασία δημιουργώντας λογισμικό (Μοντέλα - Προσομοιώσεις), παρουσιάζοντας τα μαθήματα της ειδικότητας μου σε Εικονική Πραγματικότητα.

4. ΕΠΙΛΟΓΟΣ -ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Να προσπαθήσουμε να γίνουμε του «**είναι και του γίνεσθε**» και όχι του «**δήθεν και του φαίνεσθε**». Οι δράσεις-δραστηριότητες μας πρέπει να σχετίζονται με θετική ενέργεια-σκέψη περικλείοντας την έννοια της αγάπης, του καλού, της προσφοράς στον άνθρωπο, και της αλήθειας. Έτσι είμαστε καλά με τον εαυτό μας, επικοινωνούμε και συνεργαζόμαστε με τους άλλους Ανθρώπους, τη Φύση και το Θεό, με τους 3 πυλώνες μας που είναι Πίστη, Συναίσθημα,, Λογική φιλοσοφώντας για το νόημα και τον σκοπό της ζωής μας. Να ανακαλύπτουμε και ενεργοποιούμε τον ήλιο που κρύβεται μέσα μας, και φωτίζει το μυαλό, ζεσταίνει την ψυχή, επικοινωνούμε με τους συνανθρώπους μας σε δημιουργικές δραστηριότητες, με αγάπη, αλήθεια, ειλικρίνεια, πλουτίζοντας συναισθηματικά τη ψυχή μας. Το Αγίασμα εξουδετερώνει πάντοτε τις οποιεσδήποτε μικρότητες και κακίες, λύνοντας τα προβλήματα, και μεταλλάσσοντας τις ανασφάλειές μας σε υγιή συναισθήματα. Δεν μας ρωτά η φύση. Αδιαφορεί για τις επιθυμίες μας, αν μας αρέσουν οι νόμοι της. Είμαστε υποχρεωμένοι να τη δεχτούμε όπως είναι, και συνεπώς με όλα της τα αποτελέσματα. Η σχέση μαζί της να είναι η συμβίωση και όχι η παραβίωση-παρασιτισμός.

Η απόκτηση γνώσης είναι αναγκαία, προκειμένου να εναρμονιστεί η ζωή μας με τις μεγάλες δυνάμεις του φυσικού κόσμου. Ως άνθρωποι θέλουμε να γνωρίζουμε πως λειτουργεί η φύση, με τις εναλλαγές της καλές ή κακές και όχι να την ελέγχουμε και εξουσιάζουμε, αλλά για να ζούμε αρμονικά μαζί της. Η γνώση είναι το όχημα της περιήγησης, παρατήρησης και ανάλυσης του περιβάλλοντος κόσμου και Οδικός Χάρτης κατανόησης του επιστητού και του απείρου, μέρος των οποίων αποτελούμε. Γηράσκω αεί διδασκόμενος και διδάσκων, εν οίδα ότι ουδέν οίδα, λόγο του πεπερασμένου χρόνου, χώρου, φαινομένων, και γεγονότων.

Οι φωτογραφίες ως μηχανές χρόνου σε ταξιδεύουν στο παρελθόν με τη μοναδική και ταυτόχρονα μαγική ικανότητα, που έχουν, **να “παγιδεύουν”** το χρόνο, σε γυρίζουν πίσω, προσπαθώντας να κάνουν πιο ανθρώπινη τη σκέψη, πιο ζεστή τη φωνή και πιο ειλικρινή την καλημέρα.

Βιβλιογραφία

1. Αρχαιακό υλικό Γιάννη Δ. Λύρα, από Βαλύρα-Πάτρα.
2. Σχολικοί κήποι. Νόμος 4397/1929 - ΦΕΚ 309/Α/24-08-1929.
3. Νόμος 1829\1990. Π.Ε.
4. 2001-2002, «Ενδοσχολική Επιμόρφωση των Ε.Δ.Ε. στις (Τ.Π.Ε.)»
5. Πρακτικά κοινότητας Βαλύρας.
6. Μαθητολογία Βαλύρας, Μελιγαλά, Μερόπης.
7. ΓΑΚ (Φάκελοι Αριστείων) - ΦΕΚ- ΑΡΧΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΑΛΙΓΓΕΝΕΣΙΑΣ-ΓΕΝΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.
8. ΕΘΝΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ 1833-69, για τους νερόμυλους Μεσσηνίας.
9. <http://lyrasi.blogspot.com>
10. [PDF] [3o Patra-Water.indd - TEE portal.tee.gr > docs > PAGE > BYMONTHLY_PUBLICATIONS > PARAL](#)

